

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiri-stopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani, 5. februarja.

„Nr. 1541.

An Herren Dr. Josef Vošnjak, Josef Jurčič und Dr. Valentin Zarnik zu Handen des Erstem hier.

Das hohe k. k. Landes-Präsidium hat mit Erlass vom heutigen Z. 330 die von Ihnen für Donnerstag den 6. Februar l. J. im Glasalon der hiesigen Čitalnica zum Zwecke der Berathung und Beschlussfassung in Angelegenheit der Wahlreform einberufene Volksversammlung in Gemässheit des §. 6 des Gesetzes vom 15. November 1867 über das Versammlungsrecht als die öffentliche Sicherheit und das öffentliche Wohl gefährdend zu untersagen befunden.

Hievon werden Sie über Ihre Anzeige vom 3. d. Mts. zu Handen des Herrn Dr. Vošnjak unverzüglich mit dem Beisatze verständiget, dass Ihnen nach §. 18 des bezogenen Gesetzes die Berufung gegen diese Verfügung an das k. k. Ministerium des Innern binnen 8 Tagen offen steht.

Magistrat Laibach am 4. Februar 1873.
Der Bürgermeister: Deschmann.“

Uradna „Laibacher Zeitung“ prinaša sledeče oznanilo v nemškem jeziku:

„Kolportiranje (raznašanje) peticije, katero je sklenilo tukajšnje politično društvo „Slovenija“ v svojem zboru 25. pr. m., kakor tudi njeno razpolaganje za nabiro podpisov v javnih prostorih, kakor gostilnicah, kavarnah, trgovinah, šolah itd. se s tem ostro prepoveduje kot demonstrativno dejanje, s katerim se neprijaznost (Abneigung) do vlade izkazuje, ter se bode proti onim, ki zoper to delajo na podlogi §. 11 ces. naredbi 20. aprila 1854 kaznovalno postopalo. — V Ljubljani 4. febr. 1873. C. k. deželno predsedništvo za Kranjsko.“

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izvirni historični roman iz slovenske zgodovine.
(20. nadaljevanje.)

„Kje je Marijanica?“ ponavlja Ribelj svoje vprašanje in v strahu, ki je mladega moža zdaj obšel videčega vse spremenjeno, pozabljena je bila cela preteklost, živo je bilo v njem samo hrepenenje deklico zopet videti.

„O zakaj niste prišli, gospod Baltazar!“ tarna starka. „Kako je vas klicala po imenu, zmirom, po dnevi in po noči. Baltazar, je rekla, pridi k meni, odpusti meni, je rekla. Lepa je bila, ko se jej v glavi mešalo od vročinske bolezni, rudeča ko roža in bela kakor mleko, pa je molila k bogu za vas, tako lepo. In ko so prišli duhovni gospod k njej, je tudi lepo molila, in pri bogu jej je odpuščeno, gotovo je v nebesih za angela. O zakaj niste prišli prej, kako bi jo bili obveselili, in še ozdravela bi bila, tako vas je želela.“

„Mrtva!“ Bled ko zid, na katerem je Ribelj naslonjen bil, globoko vzdahne. Starka pripoveduje na drobno in gostobesedno, kaj je deklica govorila, kako nikogar nij bilo

blizu, le ona sama je trpela in bedela pri njej cele noči.

„In kaj so ljudje vse pripovedovali, da ste vi gospod zaprti, da vas ne bode nikoli več k nam. Ona tega nij verjela, ni jaz nijsem verjela ter jej nijsem ničesa pravila, kaj ljudje govorè. Zmirom me je vpraševala, če ste že prišli. In mislite si, ona je mislila v svoji bolni glavi, da se je vam zamerila tako, da jej ne boste odpustili. Gospod Baltazar je dober človek, tako sem jej jaz vedno pravila, on te ima rad, sem rekla, in na spomlad bode gotovo zopet prišel, sem rekla, in glej, res ste prišla, ali ona vas nij učakala, ubožica.“

„Kedaj je bil grof tū?“ vpraša Ribelj.

„O, gospodanij bilo več od tistega dne, kar je z vami tako grdo ravnal. Precej potlej je Marijanica zbolela, potem jej je bilo bolje, a vesela nij bila nikoli več, in potem je zopet zbolela. Grof, da! Ona nij mogla slišati o njem. Mene je bilo groza omeniti ga, ker se je ubožica kar tresla, kadar je slišala kaj o njem. Jaz sem že prej rekla, da to ne bode prav, ko se je on začel sladkati okolo nje. Pa je res tako prišlo, bog me varuj, da bi o gospodu grofu kaj hudega govorila, ali nesreča je k nam prišla z njim. O da bi bili ostali v vinogradu na Visovljah,

a ne šli v grad. Kako je bilo tam gori lepo, dokler nij grof prišel.“

„Proklet naj bode!“ mrmra Ribelj med zobmi, srpo v tla gledaje.

V tem hipu pride oskrbnik Gornik na prag. Zagledavši Riblja pri svoji stari dekli obstoji, kakor da bi premišljal, ali bi stopil naprej ali bi se ognil nazaj.

Ribelj stopi k njemu in pravi: „Pojdi sem stari, zadnjekrat je, da te nadlegujem. Ti nisi imel poguma, da bi bil nož zasadil v človeka, ki te je ob pošteno hčer pripravil. Zato poglej zdaj mene; česar nij njen oče storil, to bode vendar storjeno.“

Preko trhlega obraza starega oskrbnika zaigra čuden nasmehljaj. Gornik je rad čul te besede, a poznalo se je, da govornika tudi prezira.

„Prinesi vina,“ pravi stari dekli. In ko starka po vinu odide, sede Gornik k mizi, ki je v veži stala in Riblju prostor poleg sebe pokaže. Ribelj sede in obraz z rokami pokrije. Ko imata vino na mizi in stara dekla odide, prične Gornik:

„Nož? Da imel bi ga za njega in za tebe. Kaj si hodil k meni? Kedaj sem te klical? Gospoda mi je kruh dajala, ti in tvoj gospod in drugi. Ali s pelinom ste mi ga belili, z nesrečo solili.“ (Dalje prih.)

Rusi v Kivi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Na *volilni reformi* se še zmirom prenareja in se ministri že več dni posvetujejo, da ustrezajo raznim željam svojih ustavovernih privržencev. Število poslancev se je zopet pomnožilo; za koliko glav, to še nij znano in za katere dežele in volilne skupine, tega še tudi ne vemo. Mi bi svetovali ministrom, naj tudi v državnem zboru ustanove stalne dosmrtno sedeže za svoje Brandsteterje in Seidle in kar je še enake pritikline; potem bode naenkrat ponehalo vpitje po večjem številu izvoljenih poslancev. Cesar dosedaj baje še nij dal privoljenja minister-

stvu, da bi predložilo volilno reformo, a neki sam predseduje dotičnim ministerskim svetom.

Na *Češkem* je, kakor smo že prej vedeli, prav mirno potekel 2. februar, da si je bilo sto taborov na ta dan sklicanih in vsi po vladi zabranjeni. Policija je bila povsodi na nogah, še celo vojaki pripravljene, da bi bili razgnali taborce, ako bi kljubu prepovedi se skušali zbirati. Pa Čehi se nijso na limanice vseli provokatêrjem; saj dobro vedó, da si dunajska ustavoverska klika ničesa bolj ne želi, nego Čehe pritirati do očitnega upora. Obsedni stan, zapori, vešala „to bi potem bila sredstva, s katerimi mislé liberalni ustavoverci Čehe vendar upokoriti. Drugače si ne moremo razvozlati nezaslišanega psovovanja ministerske „N. F. P.“ proti vsemu českemu narodu, kateremu oponaša strašljivost in zakotno delovanje ter da nij pripravljen svoje imetje in kri za svoje politične uzore žrtvovati. Kaj tacega oponašati Čehom, borilecem Husove dobe in tridesetletne vojske, morejo samo nesramni židovi „N. Fr. P.“, katerim je narod in domovina nič, denar in oblast pa vse. Res častno za ministerielni list, iti med provokatêrje tajne policije.

Grof *Goluhovski* je bil od cesarja sprejet; poprej pa je imel z ministri dolga posvetovanja o volilni reformi. Vsled teh je Goluhovski stopil v dogovor s poljsko delegacijo ter jej gotovo obetal zlate gradove, ako se uda v direktne volitve. Poljski časniki pa smatrajo pot Goluhovskega na Dunaj, kamor je po cesarji bil poklican, kot propad volilne reforme. Goluhovski je služil raznim vladnim sistemom in se boče tudi, če treba, z Auerspergi pogodil.

Vnanje države.

Francoska narodna skupščina je pretekli četrtek zopet začela svoje burno delovanje. Monarhisti so nadaljevali rešetanje republikanske vlade 4. septembra. Na dnevnem redu bila je namreč pogodba, katero je napravila republikanska vlada ob času vojske s Prusi z mestom Lyonom. Monarhisti so to priliko porabili, trdè, da je država pri tem škodo trpela. Iz poročila, katerega je reakcionarna komisija o tem napravila, videlo se je dobro, da je monarhistom manj za to, da se pošteno gospodarstvo vlade v tej zadevi preišče, nego da se zabavlja vladi narodne brambe, demokraciji in republiki. V izvrstnem, z živahnimi dobrokljici sprejetem govoru je nekdanji prefekt lyonski Challemlacour to strastno in enostransko poročilo zavrnil. Da bi globoki vtis njegovega go-

(Dalje v prilogi.)

Slovensko gledališče.

Vtorek je predstavilo dramatično društvo dva nova komada. Šaloigra „Gospod Zamuda“, poslovenjena iz francoskega L. Pikard-a po rajnem V. Mandelc-u nij tako zanimiva in živahna, kakor smo to vajeni pri francoskih igrar. Trgovec v malem mestu Zamuda (g. Kocelj) je eden tistih ljudi, katerim se nikoli ne mudi in ki se dadó v najnujniših opravkih motiti po malenkostih ter na najvažnejša opravila pozabé. Vsled te pozabljivosti in raztrešenosti se v razne sitnobe zapleta in kupčiji in se pelje s svojo ženo (gospodična Podkrajškova) v glavno mesto, da tamo popravi zamude in ob enem preskrbi službo svojemu sinu Evgeniju (g. Schmid). Nekoliko dni pozneje se tudi pripelje njegov сосед, trgovec Ravne (g. Noll) s svojo hčerko Sofijo (gospodična Jamnikova) ter ostane v istem hotelu z g. Zamudo. Ta pa sovraži Ravne-ta, mislé, da mu on v vsem nasprotuje, dokler končno ne spozna, da mu je Ravne najpoštenjši prijatelj. Evgenij dobi Sofijo in vse je srečno pri kraji. Igra se je hladno igrala in hladno

sprejela; g. Kocelj z dobrim risanjem vse zamujajočega Zamude jo je rešil utona.

S tem večjo pohvalo je pozdravljalo občinstvo novo opereto Brandel-a: „Izbujeni lev“. Stari in zviti odgojnik Placide (g. Noll) ima odgojevati mladega sina nekega vojvode, Gaston-a (gospodična Rossa) s to nalogo, mladega človeka, v otročji nedolžnosti in nevednosti ohraniti do njegovega 18. leta; s tem pogojem je odgojniku obljubljena visoka letna pokojnina. Še en dan ima Gastona pod svojim varstvom, potem ga izroči očetu. Na potu se oba mudita na graščinskem mlinu, kjer prebiva stričnica odgojnika, mlada Paquerette (gospá Odijeva) in njen ženin Nivelle (g. Meden.) Tukaj dobi odgojnik pismo od očeta Gastona, da je njegov starejši sin padel v vojski in da bo Gaston stopil na njegovo mesto; naloži se tedaj odgojniku iz nevednega mladeniča storiti korajžnega dragonerskega oficirja. Placide pokliče Paquerette, katero je o prihodu zaprl v mlin in pri veselem obedu in pokanji šampanjca se v Gastonu hitro lev izbudi, ki ga Placide zastonj skuša ukrotiti, ko mu drugo pismo naznanja, da Gastonov

brat še živi. Naposled se vendar igra povoljno reši, in Gaston ostane oficir.

Djanje je nekako čudno; godba pa je tako melodiozna in živahna, da spominja na boljše Offenbach-ove operete. Pa tudi predstava je bila jako dobra. Gospá Odijeva kot Paquerette se je posebno odlikovala v nežni solo-partiji pri oknu. Gdčna. Rosova nij samo po svoji krasni vnanjosti kot nedolžen sramežljiv dijak in pozneje kot dragonarski oficir, ampak tudi s svojim lepim glasom očarala občinstvo. Gg. Noll in Meden sta vredno stala na strani pevkinj ter je tercet v prvi in kvartet v drugi polovici igre bil izvrstno izpeljan. Gledišče je bilo dobro obiskano in je občinstvo mnogokrat klicalo pevec in pevkinje. — Sedaj pa še ena beseda prestavljavcu operete, g. Aleševcu. Opominjamo ga, naj se v takih in enakih igrar izogiblje prerobatih izrazov. Uho poslušalca žali, ako sliši iz lepih ust Gastona „klobasati.“ — Dramatično društvo pa naj nas skoro zopet razveseljuje s kako opereto; „izbujenega leva“ pa nam vsakako v tej sèsoni še enkrat predstavlja.

vora oslabil, začne rojalist Carayon-Latour trditi, da je Challeme-Latour hotel njega in njegove prijatelje pustiti ustreliti, ker so v neki vasi razvito rudečo zastavo pustili odpraviti. Challeme-Latour zahteva, da se to grdo obrekovanje preišče. Nato je bila seja sklenena. V petek se je debata nadaljevala, in poročevalec grof Segur je bil po izvršnih govorih republikancev primoran, svoj nasvet, da se vladi zaradi njenega postopanja v tej zadevi graja izreče, nazaj vzeti. Se le v soboto, po tridnevni razpravi, bila je stvar končana. Zbornica je prestopila s 599 glasovi proti 42 na dnevni red z opombo, da obžaluje, da se je v Lyonu razvila rudeča zastava, ko je bil sovražnik v deželi. Poročilo komisije pa naj se izroči ministerstvu financ in pravosodja.

Na **Pruskem** bodo kmalu vse stranke nezadovoljne, ker se nihče prav varnega ne čuti. Tako imenovani narodni liberalci, ki so poprej vedno šli z vlado čez grm in strm, so od novega leta sem vznemirjeni. Zadnji govor kneza Bismarka v zbornici poslancev, namesto da bi jih bil potolažil, jih je še bolj vznemiril. Bismark je pri oni priliki rekel, da liberalna vlada na Pruskem nij mogoča. Še nove cerkvene preuredbe jim niso po volji, ker jih bode izpeljevalo reakcionarno ministerstvo. Nasproti pa so se nemški katoličanje in konservativci združili v odločno opozicijo, tako veliko, kakor jo v pruski zbornici že dolgo nij bilo. Paderbornski škof Martin je že izrekel, da novih postav v svoji škofiji ne bode nikdar ubogal. Enako se je izrekel tudi nadškof Ketteler v Mogunci, ter kliče nemške katoličane, naj solidarno varujejo svoje pravo proti absolutistični vladi. Vслед tega se v Šleziji, na Poznanjskem, in drugod podpisujejo adrese, ter delajo priprave za prihodnje volitve. Še celo protestantska „Kreuz. Ztg.“ piše, „da še nobeden despot, ne sultani, ne kališi, se nij tako vtikal v verske zadeve svojih podložnih, kakor sedanja pruska vlada.“

Iz Španije dohajajo zelo nasprotna poročila. Med tem, ko vlada neprenehoma poroča o novih zmagah čez uporne karliste, trdijo francoski listi, da imajo poslednji veliko moč. Pomenljivo znamenje o tem je to, da francoska južna železnica ne sprejema več vožnje za Španjko. Brez dvombe ima tudi stari Thiers kaj opraviti pri španjski ustaji, ker je njemu zoperno, da vladajo v Italiji in Španiji kralji iz ene rodovine.

Ruski vojni svet, v katerem sta tudi knez Bariatinski in maršal Berg, se posvetuje sedaj o upeljavi splošne vojaške dolžnosti. Nadaljna posvetovanja o organizaciji armade bodo pod osebnim predsedništvom carja Aleksandra. Kadar se nova organizacija izvrši, kar bode čez malo let, se bode moč Rusije še neizmerno povišala.

Angleška vlada bode napravila za svojo novo parobrodno črto iz Adena v Zanzibar na vzhodno afrikanskem pobrežju luke in vojaške kolonije, kakor jih ima na primer Rusija ob črnem morji. Kraji ti so za trgovino zelo važni, posebno od kar se je odprl sueški kanal. Zato si vse vlade prizadevajo, dobiti ondi varne postaje za svoje trgovce. Samo naša Avstrija ne misli na kaj takega, akoravno imamo tudi v Avstriji zadosti vsakovrstnih ljudi katero bi doma lahko pogrešali. Kako domači bi se gotovo čutili ondi med zamorci Rosza Sandor, Rauch, Koller in drugi enaki! Tu bi se trgovalo! Naši ustavaki s svojo inteligencijo bi napravili ondi gotovo kar izgledno državo.

Dopisi.

Iz Šmarja pri Celji 4 feb. [Izv. dop.] Iz malo znanega kraja Vam sicer pošiljam ta dopis, a vendar bode morda zanimalo čestite bralce, da izvedo, kako narodnost napreduje po slovenskem Štajerskem. Posebno zanimivega Vam nemam poročati,

— imamo zvonik pri cerkvi, ki ima na eni sami strani uro, pa še ta ne gre in ne kaže nikdar prav; imamo tudi tukaj dva ali celo tri tabore, — nemškutarskega, slovensko-naprednjaškega in slovensko-konservativnega — katere loči voda in zvonik; imamo poduzetnike na rudo, premog in mramor; samo tega nam še manjka, kar bi najbolj povzdignilo naš rodovitni in krasni kraj, namreč železnice. Zato pa nas osrečuje c. k. okrajna sodnija kljubu §. 19 osnovnih postav na vse slovenske vloge z nemškimi rešitvami. Vi ste v svojem cenjenem listu omenili, da so nemškemu uradovanju največ krivi advokati in notarji, da pa c. k. uradniki so vselej pripravljeni, slovenske vloge v slovenskem jeziku rešiti. Mogoče, da se kaj takega kje drugod godi. Pri nas v Šmarji delata advokat in notar, zlasti prvi, še precej slovenskih vlog, a kolikor je meni znano, so vsi vladni odpisi nemški. V Šmarje pač ne drži niti telegraf, niti železnica in zato menda naši gg. uradniki še nijso poizvedeli za §. 19. Sicer pa je že dalj časa naš stari poštni pôt v pokoj djan in smo se spneli na konjsko, hočem reči, na vožnjo pošto, a „Slov. Narod“ dobivamo navadno stoprv drugi dan. Kako to? (Glej našo opombo v poslednjem listu. Ur.)

Iz Šmartna pri Litiji 3. febr. [Izv. dop.] Včeraj 2. t. m. je napravila šmartensko-litijska čitalnica besedo v Vodnikov spomin. Pokazalo se je pri tej veselici, da čitalnica prav dobro napreduje, kajti udeležilo se je te veselice občinstva iz Litije in Šmartna toliko, da je bila velika dvorana prav napolnena in bili smo prav dobre volje in občeno zadovoljni. Program je bil: Petje, govor ravnatelja g. Adamiča, potem govor gospodične M. Adamičeve, ki je nastopila z osem belo oblečenimi malimi deklički, ter nam razlagala zasluge Vodnikove za naš narod, kar je poslušalce prav zanimalo in razveselilo. Potem je bila igra „vdova in vdovec“. Igrali so: gg. Adamič in Skrajnar in gospodične Adamičeve prav izvrstno. Po igri je bila tombola, veseli smo se pozno v noči razšli. Priporočalo bi se, da bi se naši udje in okoličani drugi pot zopet tako obilno udeležili, in da bi se tudi družinskih večerov t. j. vsak četrtek in nedeljo večer v čitalnici obilneje udeležili. Z adreso slovenskih rodoljubov proti krivičnim direktnim volitvam smo tudi mi zadovoljni in jo bomo vsi podpisali.

Iz Celoveca 3. svečana. [Izv. dop.] (Odbor družbe sv. Mohora) je razpisal za leto 1873 v podporo domačega slovstva in v omiko slovenskega naroda osem daril, in sicer štiri za štiri krajše izvorne povesti in štiri za podučne spise raznega zapopadka. Vsled razpisa, priobčenega po slovenskem časopisju, se je oglasilo blizu 60 pisateljev, ki so razne njih duševne izdelke odposlali odboru v presojo ter „z uma svitlim mečem“ borili se za častna darila. V resnici lepo znamenje je to slovenskega napredka in boljše slovstvene bodočnosti! Skoraj polovica vseh teh spisov pripadala je k prvej vrsti.

Presojevalci, povsem povzeti iz odbora, so na vse kriplje imeli dela, da so razne tvarine natanko si ogledali ter si napravili od posameznih spisov stalno, dobro pretehtano razsodbo. Pri seji t. m. je skupni odbor o posameznih spisih razsodil in to po prav natančni debati. O seji sami, katera je nekde bila prav zanimiva, bode skoraj gotovo bolj obširno poročal družbeni tajnik v družbi-

nem listu „Besednik-u“; objavljeno naj bode za denes le to, da izmed tekmecev, ki so odposlali povesti, nij nihčar darila dobil. Nekatero povesti se bodo sprejele, druge, po zahtevanju dotičnega pisatelja, Besedniku v porabo izročile in slednjič so se nekatere popolnem zavrgle. Boljši so bili izdelki, pripadajoči drugi stroki: Izmed razprav in sestavkov podučnega zapopadka jih je bilo pet, katerim se je dar in to skoraj enoglasno pripoznal.

Ker se je pri družbi sv. Mohora nadejati vedno bolj živahnega delovanja in z ozirom na to, da si odbor prizadeva na raznovrstni način popolnem zadostiti potrebam slovenskega ljudstva, da hoče družba s časom izdavatı jako zanimivo knjigo o človeških iznajdbah in tudi obširno občno zgodovino s posebnim ozirom na zgodovino slovanskega sveta, — jo še enkrat vsem Slovencem naj živejše priporočamo.

V kratkem je naraslo število udov na 18.925 in hoče, ako nam pomore sreča junaska, še bolj narasti! Čeravno je številka 22.000 — v tolikih iztisih se namreč tiskajo knjige za leto 1873 — jako ogromna in kinčalna za slovensko ljudstvo, ki še dva milijona ne šteje, vendar še ne smemo biti zadovoljni z njo. Tu in tam se nahajajo vasi in celo župnije, v katerih niti enega uda nij! Delati in prizadevati si mora vsak, ki le nekaj pri ljudstvu velja, da se število še bolj zdatno množi, da vsak prostak, vsak člen slovenskega roda natančno dobrote ove družbe spozna ter jej kolikor mogoče, s pristopom prihiti! —

Kakor znano, je družbini odbor vsa slovstvena dela umrlega prof. Janežiča, tako: cvetnike, slovar, slovensko slovnico itd. odkupil ter tiskarni odsek pooblastil, naj sestavi postavno pogodbo. Zadnje se je zgodilo in že se nekatera dela tiskajo v družbeni tiskarni in sicer dela, ki so v prvi vrsti potrebna in to posebno glede naših šol.

Tudi družbena tiskarna prav veselo napreduje. Dela imade čez glavo in to ne samo družbinskega, temuč tudi prav mnogo drugega. Vse to pa je veselo znamenje za narod naš!

Iz Pišec pri Brežicah. (Nemškutarstvo v c. k. uradnih okr. glavavstva in davkarskega urada v Brežicah ter nezmožnost dotičnih uradnikov slov. jezika.) Pretečeni ponedeljek 27. januarja pridem kot posestnik po svojih opravkih slučajno v pisarnico c. k. okrajnega glavavstva v Brežicah. V sredi pisarne stojita dva c. k. uradnika, in nekaj prav nerodno in bedasto neukretno bereta iz časopisa prav tako, kakor da bi kateri star Slovenec kaj v latinskem jeziku tiskarega in nerazumljivega bral, v jeziku, katerega se nikoli učil nij. Pogledam nekoliko po strani bolj natanko in zapazim, da bereta „Slov. Narod“ št. 21, dopis iz Brežic, kateri se je glasil o slovenskem gledališči v Brežicah. Starakopitna vegasta moža ugibljeta zdaj na eno, zdaj na drugo stran, kdo namreč bi bil ta dopis pisal in poslal „Slov. Narodu“ izmed tukajšnjih za narod slovenski in za mili jezik slovenski v ljubezni vnetih rodoljubov, ali g. Tanšek ali pa g. dr. Srnec. Med branjem pa se zaničljivo smejeta v svoji bedariji. Tu svoj posel opravim, na videz se ne brigaje za njuno benekovanje. Od tod grem potem zopet po svojih oprav-

kih dalje v davkarski urad. Tu najdem še le kaj smešnega. Tudi tukaj bereta dva duševno uboga uradnika „Slov. Narod“ isto številko, in ravno prej omenjeni dopis. Ali kako? Smeš me je silil, tako da sem ga komaj zdržal. Kajti ravno tako nerodno in abecedovaje sta c. kr. moža brala, kakor sedem ali osem let star kmetijski otrok, kateri pol leta šolo obiskuje. Meni se je zdelo, da ta dva še slabše bereta kot tako dete, če ravno sta uradnika in eden že celo prileten. Posamezne besede sta komaj skup spravljal, in drug drugemu povedovala, in drug drugega popraševala.

Nikoli ne pridemo naprej, dokler trpimo nemško uradovanje, dokler odločno in očitno ne terjamo slovensko uradovanje, kakor imamo pravico terjati po §. 19. Zakaj dokler tega ne terjamo, bomo dobili buteljne-uradnike, kakoršnih sedaj imamo, ki še slovenski brati ne zamorejo. Ako bomo pa to terjali, bodo taki uradniki, ki niso zmožni našega jezika v govoru in pisanji, sami od sebe na slovenski zemlji službe popustiti morali, ali se vsaj toliko učili, ko mi kmetje. Kako, vprašam vas, kako bodo taki uradniki ljubili mili jezik slovenski, ki so tako topoglavi in trapasti, da še v tem jeziku tiskanih časopisov brati ne znajo? Kako bodo ljubili ljudstvo, in kako pravično uradovali, ker v sredi slovenskih kmetov uradovajoči, jim ne morejo v njih jeziku odgovarjati in se ž njimi pogovarjati. In tako se tudi godi pri tukajšnjih uradnikih. Ako c. kr. okrajno glavarstvo, katerega izmed kmetov, ali katerega rokodelca pred se pokliče, pošlje mu poziv v nemškem jeziku pisan, iz davkarskega urada pošiljajo plačilne naloge v nemškem jeziku med kmete, in ker vsi taki pozivi pridejo po dotičnih občinskih županih do pozivanega, kateri ne zna nemškega jezika, kaj se pri taki priložnosti godi z ubogim Slovencem? koliko potov ima! Župan, kateri pozivanemu nemški poziv izroči, in nemškega jezika sam ne zna, mu potem ne ve razložiti zakaj mu je list poslan. Tako kmet mora nalašč enkrat do dotičnih uradnikov daleč iti vprašati, kaj hočejo imeti. Ali nij to strašno — nesramno? Koliko zadrege delajo županom taki nemškutarski uradniki, ki jim pošiljajo oznanila v nemškem jeziku pisane!

Iz sv. Lenarta v Slovenskih Gorah 4. febr. [Izv. dop.] (Beseda o poštem slovenskem moži in drugo.) Kakor ste že obznani, je Eduard Knez c. k. bilježnik pri sv. Lenartu 27. jan. t. l. umrl. Naj tedaj še nekaj o njegovem življenji opominimo. — Pokojnik je bil več let na Hrvatskem kot uradnik in nazadnje v Zagrebu kot javni bilježnik namesten, leta 1861 pa se je k sv. Lenartu preselil in tukajšnje bilježništvo prevzel. On je bil tisti, ki si je upal na nemški meji prvi narodno zastavo poprijeti in še takrat le malo zavedno ljudstvo k domoljubju in spoštovanju svoje narodnosti spodbujati. Kakor skala je stal ponosno na domači strani, in če se je prav v početku moral skoraj sam bojevati, nikdar se nij udal, nikdar nij bil omahljiv. Kmalu je dobil od vseh strani zaupanje in ljudstvo je v narodni tabor z veseljem prihitevalo.

Že pri zadnjih volitvah se je sv. lenarski okraj posebno možato ponašal, in pokazal, da ima do pokojnika posebno zaupanje, kateri je zvest ostal narodu in domovini do

groba. Lehka mu zemlja! (Pokojnik je bil med prvimi ustanovniki „mattice“ in tudi med onimi možmi, ki so „Slovenski Narod“ z velikimi žrtvami v neugodnih časih ustanovili. Zato tudi mi zakličemo njegovemu spominu: slava! Uredn.)

Ali se bode sedaj morebiti kaj premenilo v tem okraji? Ne, ljudstvo je izbujeno, če prav bilježnika Kneza nij več pod zastavo, če prav je namenil gospod dr. Čuček se v Ptuj preseliti. Popred na njivi pregosta lulika je izpuljena, še nekatere samopivke rastejo po drevji, pa tudi tiste so bile omajane, prijele in rastle bodo, a vendar mislimo, da se bodo morale posušiti.

Nemčurjem sedaj raste tukaj greben, njihov vodja zloglasni dr. Jug iz Kozjega, kmetijski sin, ki se je že mnogokrat nepozabljivo blamiral, posebno v tožbi z dekanom Tutkom in v znanji vojaške postave, pa se sramote, kakor naš „pritekel“, če je po vodi skakal, otrešel, je začel z nekim kramarjem in drugimi fantalini njegove baže rogoviliti; misli, da je s smrtjo bilježnika in odhodom dr. Čučka mačko v vrečo zavezal, pa menimo, da dela račun brez krčmarja.

Ljudstvo je tukaj res s smrtjo Kneževo prav mnogo izgubilo, ravno toliko izgubi s preseljenjem dr. Čučka, vendar zaupamo na to, da je narod zaveden, da ljubi domovino, da imamo nove podpiratelje in da imamo nado še nekatere pridobiti.

Omeniti imam tudi, da obstoji tukaj med nemčurji en „Quartieraufkündigungsverein“, katerega vodja je neki fanté kramarček Spici; to društvo ima nalogo stanovanja, katere imajo sedaj narodnjaki, na tistem prevzeti, tako narodnjaka ven spraviti, in stanovanje drugemu prepustiti, od novega stanovnika denarje sprejeti, gospodarjem hiše pa nič plačati, kateri se mora za te krajearje potem tožiti. Lepo nemčurji!, pa spomnite se na svoj prigovor „der Krug geht so lange zum Brunen, bis er bricht“.

Od koróško-štajerske meje 3. febr. [Izv. dop.] Ker le redko kedaj kak nemški uradni list vidim, sem še le denes št. 22 „Klagenfurter Zeitung“ od 28. jan. po naključju v roke dobil in videl, da neki dopisnik iz Prevale mene zaradi zadnjega mojega članka v „Slov. Narodu“ št. 12. kot lažnjivca postavlja in oklicuje! — Da sem zaradi volitev pravo zadel, pritrjuje on sam, ali zavoljo šol in občinske pisarne moj dopis napak obrača, da bi „laži“ v njem našel in ravno s tem dokazuje, da ali dopisa razumel nij, ali pa da je njemu samo za obrekovanje.

On pravi prvič, da se v šolah v prvem razredu tudi slovensko poučuje in samo v višjih razredih bolj na nemščino kot slovenščino gleda. Ali vi gosp. dopisnik mislite, da je mar to že slovenski učni jezik, o katerim moj dopis govori, ako učitelj z otroci, kateri nemško ne razumejo, se po domače pogovarja? Ali nij to nemški, ako so vsi učni pripomočki, knjige itd. nemške? In v dokaz, kako se v 2. in 3. razredu v prevalski šoli na slovenščino gleda, imajo tam v drugem razredu učitelja, kateri akoravno Slovnan po rodu, vendar kot Čeh našega govora ne zna, v tretjem razredu pa trdega Nemca, kateri še ne zna, kaj je kruh po slovenski.

Drugič, da imajo v občinski pisarni tajnika, kateri „perfekt“ slovensko govori in da se odboro ve seje nemško in slovensko

vrše. Vprašam vas, ali je občinska pisarna že slovenska, ako samo gosp. tajnik s kmetskimi ljudmi, kateri nemško ne znajo, slovensko govori? Ali nij mar popolnem nemška, ako tudi ne vidiš ni enega slovenskega dopisa, povabila itd., ni enega slovenskega zapisnika odborovih sej?; ako se samo nemško dopisuje in še na slovenske dopise drugih občin in uradov nemško odgovarja, in s tem naš domač slovenski jezik na ravnost zaničuje? Povejte mi tedaj gosp. dopisnik „Klfg. Zeitg.“, kje so tiste „krasse Unwahrheiten“ in „Waffen der Verleumdung und Lüge“, katerih je moj dopis poln? Ali se ne da mar to na Vaš dopis zavriniti?

Iz Zagreba 4. febr. [Izv. dopis.] Zagreb nema čitalnice. Naše najstarejše društvo za branje in zabave je bila „dvorana.“ Če se ne motim, osnovala se je leta 1852. Političnega značaja „dvorana“ nij nikoli imela. V njej se je zbiralo posebno naše višje uradništvo. Lani osnovalo se je drugo društvo pod imenom „kazina“. V tem društvu so se zbirali odličnejši mestjani, trgovci, odvetniki itd. Dasiravno si kazina nij htela nobene politične barve nadeti, je bila vendar kot narodnjaško društvo na glasu. V najnovjšem času stvorilo se je tretje društvo pod imenom „Posielo.“ O tem društvu ne morem kaj reči, ker se še nij razvilo. Vsa ta tri društva zedinila so se te dni v eno društvo pod imenom „kazina.“ Dasiravno se bode kazina tudi v prihodnje ogibala politike, je vendar velika večina njenih udov narodnjaška. V ta namen, da si kazina svoj čisto socijalni značaj čem bolje ohrani, nadela si je baš kozmopolitično in neutralno ime „kazina.“ Raubijanci so se sicer prizadevali, zedinjenje gore imenovanih treh društev zaprečiti, ker so med njimi eno kot svoje zbirališče imeli hoteli, pa bili so za izvedenje tega manevra preslabi. Politične homatije oglebile so celo naše socijalno življenje. Naj več pelina je v njega ožel Rauch. Kjer god sta dva pri enej mizi sedela, sta gotovo drug drugega, se ve da na tistem sama pri sebi prašala, ali si ti moj vis-a-vis narodnjak ali magjaron?, za dalje časa je to neprenosljivo. Kazina je prevzela nalogo, da politično nasprotništvo vsaj v socijalnem življenji oblaži in zato bode kolikor mogoče neutralno zbirališče za vse stranke.

Deputacija naših magjaronov, ki je šla v Pešto Szlavya prosit, naj spet Raucha za bana postavi, vrnila se je z dolgimi nosi v Zagreb. Ona nij bila niti pred Szlavya niti pred Deaka puščena. Vsled tega fiaska velika mačja žalost v celem magjaronskem taboru.

Jugoslovanska akademija je izdala do sedaj XXI knjig svojega „Rada“. Velika izguba jej preti s tem, da je njenega tajnika Daničiča srbska vlada nazaj v Belgrad poklicala. Kakor se čuje, bo on temu častnemu poklicu posluhnil. Koncem leta 1872 iznašala je njena glavica 298.944 gold. 91½ kr. Tečajem rečenega leta pomnožila se je glavica za 6242 gold. 33 kr. Akademija je pako iz glavničnega prihoda v svoje svrhe potrošila 10.200 gl. Zaklad za utemeljenje jugoslovanskega vseučilišča imel je koncem pretečenega leta 253.082 gld. 16 kr. premoženja. Pomnožil se je tečajem minolega leta za celih 49.457 gold. 54½ kr. Matica ilirska, ki je že veliko let spala, tako da smo mislili, da je že umrla, počela se je spet probujevati.

Njen sedanji predsednik Mesič je mož, ki ima vse lastnosti, da bo ta naš književni zavod spet na čvrste noge postavil. Enako prerojenje bi bilo tudi našemu društvu za jugoslovansko zgodovino železi!

Naši „regnikolarci“ odpravljajo se na pot v Pešto.

Domače stvari.

V Ljubljani, 6. februarja.

„Slovenski Narod“ od 6. febr. št. 30, je bil včeraj konfisciran.“ Ob 1/27 zvečer je bil dan prvi dolžnostni iztis na državno pravdnitvo in na policijskega svetovalca Ahčina, ob 1/28 je bil že policijski komisar g. Ješenak z dvema bričema na pošti, kjer je konfisciral en del, namreč kolikor jih je bilo na pošto že oddanih, in precej potem v tiskarnici, kjer je tudi mnogo iztisov zasačil. Tiskarski stavek prvega in drugega članka je bil pa že poprej uničen. Ponatisnemo denes one stvari, katere konfiskaciji niso mogle povoda dati, ter pridenemo novega gradiva za „prilogo“, da kolikor mogoče odškodujemo svoje naročnike, katere prosimo, naj z nami vred potrpe v hudih časih. — Pri tej stvari še kot kuriozum povemo, da je eden komisarjevih uradnih slug g. stavce oblastno inkvirirati začel, kdo in kateri „Narod“ stavi? Čudimo se, da slavni c. kr. predstojniki ne podučijo svojih služabnih duš, da l. 1873 nemajo uradni sluge funkcij preiskavnih sodnikov.

— (Čitalnica v Kranji) napravi v nedeljo 9. svečana 1873 besedo Vodniku na spomin z sledečim programom: Prolog; čveterospev; „Večerna“ in „Rožica“; slavnostni govor, deklamacija; samospev planinski lovec; Trstenjakov prizor: „Vodnik v Olimpu“. Potem ples pri vojaški godbi. Vstopnine plačajo posamezniki 50 kr., rodbine 1 gl. Začetek ob 8. uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi vse domoljube Odbor.

— (Čitalnica metliška) ima kakor se vidi s svojim predpusnim programom srečo. Vodnikova spominska svečanost zvršavala se je od kraja do konca z ono veselostjo, ki je morala slavnega pokojnika navdajati, ko je svoje „okrogle“ pel. Po končanem ravnateljovem splošno odobranem govoru, predstavljala se je igra „Županova Micka“ z nepričakovano ugodnim vspehom. Gosposdična Zoretičeva „Micka“ in g. Kuralt Franjo „Glažek“ igrala sta tako izvrstno, kakor da sta oba diplomirana igralca umeznika, gosposdična Marija Mežnarčičeva „Podgorska“, gg. Kentner Žiga „Stüssheim“, Kamenšek „Anže“, Lakner „Windberg“ držali so se vrlo dobro, tudi g. Tancek „Jaka“ se je za prvič dosti lepo obnašal, njegova marljivost je hvale vredna. Potem je prišel ples in kadar ta na red pride, ne pomaga nobena interpelacija več, dokler se ne javi „beli dan.“ Razveselilo nas je mnogo zunanjih društvnikov. Čisti dohodek vstopnine 14 gl. na korist zakladit domovine naše za svetovno raspoustavo predal se bo de sl. c. kr. okrajnemu glavarstvu z Vodnikovo devizo „Estrajh za vse!“

— (Ljutomerske čitalnice) odbor je vsled nove volitve pri obnem zboru

dne 2. febr. sestavljen: Ivan Kukovec, predsednik, France Ozmeč, podpredsednik, Anton Měčnik, blagajnik, Ivan Lapajne, tajnik; dr. Anton Klemetič, Dragotin Huber, in Alojzi Hercog, odborniki; Vatroslav Mohorič, Mat. Zemljič, in Blaže Pernišek, namestniki.

— (Vodnikova beseda v Ljutomerski čitalnici) se je lepo in častno izvršila. Lepo število gostov iz trga in okolice je bilo nazočih. Posebno je bil krasni spol dobro zastopan. Slavnostni govor g. Pernišeka je bil prav jedernat, ter se je s pohvalo sprejel. Vesela igra „Telegram“ je pa najbolj ustrezala. Igra je že sama na sebi lepa in pikantna, pa bila je tudi dobro igrana, gladko, ročno in brez spotikljaja je tekla igralcem beseda. Nobenega izmed diletantov se ne more grajati, marveč zaslužijo vsi žive pohvale. Ta se pristojna v prvi vrsti Ljudmili, gospej Gomilšakovej in Emi, gosposdični Kornpillovej, ki ste bili na odru obedve prav ljubii in krasni prikazni.

— (Notarska mesta) na Vranskem in pri sv. Lenart-u v slovenskih goricah so razpisana; prvo do konca februarja, drugo do 15. marca t. l.

— (Sankcionirana postava.) Cesar je 15. jan. t. l. potrdil postavo štajerskega deželnege zboru, vsled katere se v prihodnje občinske in okrajne priklade morajo na direktne davke z vojskino priklado vred nalagati.

— (Iz Ljubljane) prinaša „Agramer Zeitung“ 4. febr. dopis, o katerem trdi, da je izviren. Dopisnik pravi, da je „echter Slovene“ in „Krainer“ — pa se spravi kritikovati — ne o ljubljanskih temuč o hrvatskih rečeh. Ker je ves stil tako brez duha in tako po „hausknecht“-ovsko pisan, kakor piše samo magjaronska „Agramerica“, v surovosti unikum evropskega žurnalizma, stavimo glavo, da dopisnik nij Slovenec, da ga sploh v Ljubljani niti nij!

— (Iz Marenberškega okraja) na slov. štajerskem se nam piše: Kakor znano, imamo zdaj tudi „poštne nakaznice“ nemško-slovenske. Že začetka meseca decembra pr. l. je zahteval eden tukajšnjih rodoljubov, na pošti v R—i nemško-slovenske. Tamošnji poštar T. je djal „da jih zdaj nema“; kjer cele tri osebe (!) v poštnem okraji hočejo imeti popolnem nemške. „Kar je, to je; to mi je mogoče dati.“ Denes re že šteje 4. febr. 1873, in še zdaj niso došle slovenske nakaznice. Če je tedaj nemogoče, v dveh mesecih nemško-slovenske dobiti, ki so za nemško, ali nemškutarsko stranko lažje rabiti, nego popolnem nemške za slovensko stranko: vprašam le: kako dolgo boimo Slovenci še mogli na popolnem slovensko poštno tiskovino čakati? Bog ve ali bo došla v enem stoletji! — Pa pravijo vladni Nemci, da so pravični glede ravnopravnosti!

— (Iz Zagorja) na Notranjskem se nam piše: „Tukajšno bralno društvo je od deželne vlade vsled odloka 18. januarja t. l. št. 529. „als staatsgeföhrllich (!!)“ zpoznano, tedaj prepovedano!! Začasni odbor si bo de po drugem potu k dovoljenju pripomogel, in izid tega ob času naznanil.“ Hej! kako v klasje gre zlata svoboda pod vladanjem nemškega liberalizma! Še brati v društvu ne smemo; to je vse „zakonito.“

— (Železnica Knittelfeld-Zaprešič.) Te dni se je podala posebna deputa-

cija podvzetnikov te železnice na Dunaj, da so se predstavljali trgovinskemu ministru ter ga prosili, naj še v tej sesiji državnega zbora predloži dotični načrt. Minister je sicer bil prav prijazen (zakaj bi ne bil, lepe besede so po ceni), pa obljubil nij ničesar. Naposled je g. minister celó djal, da se državnemu zboru nobeden železniški načrt ne bode predložil, dokler ne reši vprašanje arlbergske in predilske železnice. Ta odgovor deputacijo nič nij razveselil in tudi ne bode dobro sprejet v vseh krajih, kjer že težko pričakujejo te železnice in prostranske črte Dražberg-Celje-Šmarje-Brežice.

— (Imenovanja.) G. dr. Adalbert Kravs, c. k. sodnijski adjunkt je na svojo prošnjo prestavljen iz Planine v Postojno. G. Toussaint Deu je imenovan za c. k. adjunkta v Kozjem. G. Julius Ledenig pa za c. kr. okrajnega sodnika v Kočevji. (W. Z. od 4. februarja.)

Razne vesti.

* (Dalmatinci) so v cerkvenem oziru dozda spadali pod srbskega metropolita v Translajtani. Vsled dualizma so se tudi cerkvene razmere med Cis- in Translajtano tako uravnale, da ste se orijentalno-grške biskupije v Dalmaciji in Bukovini ločile od srbske metropolije in se je za te biskupije ustanovila posebna metropolija, pa ne v Dalmaciji, ampak v daljnih Černovicah v Bukovini. Za metropolita pa je imenovan škof Hackman v Černovicah, nemški ustavovrec in centralista. Radovedni smo, kako bo shajal nemško-rumunski metropolit s svojo slovensko duhovščino v Dalmaciji. Mislimo si, da se bo malo zanj brigalo.

* (Ruski admiral Popov) potuje po Angležkem, da si ogleduje tamošnje državne in privatne delavnice za ladije. Te dni je bil v Hullu in ko se je vrnil v London, ga je marnski minister obiskal ter k obedu povabil. Ali mu je ruski gost res bil po godu v tem času, se nam nij poročilo.

* (Potop Ladije „Northfleet“) o katerem smo že poročali, je uzročil portugijski parobrod „Murillo“, kakor vse kaže. Prijad. al je te dni v Cadis, izogibaje se portugijskim lukam, kjer bi kapitana bili tirali pred sodnijo, ne samo za to, da je trčil ob „Northfleet“, ampak še bolj zategadelj, da se nij ustavil po storjeni nesreči in nij pomagal rešiti utopljenecv. Parobrod sam zdaj nij videti, da bi bil poškodovan, vendar so oficirji že poklicani pred sodnijo. Oficirji parobroda „Murillo“ so pri zašlišanji pred sodnijo izrekli, da so čutili, ko je parobrod tresčil v „Northfleet-a“. Hiteli so gledat, kaj se je pripetilo in videli, da se je „Northfleet“ začel pogrezavati ter slišali upitje nesrečnih utopljenecv. Kapitan „Murillo“ pa, da si so oficirji od njega terjali, naj ustavi parobrod in priteče na pomoč, branil se je to storiti in zaukazal naprej jadrati.

* (Viharji) so 2. febr. strašno razsajali po morji okolo angleških bregov. Mnogo ladij je poškodovanih; dva parobroda sta naletela na skalovje in se pogreznila. Od enega se je edini kormanoš rešil.

* (Potresi.) Na otoku Samoskem so hudi potresi podrli dosti hiš ter pod svojimi razvalinami pokopali mnogo ljudi.

* (Poslednji sneg) je zapadel večji del srednje Evrope, na Francoskem ga je toliko, da so ceste po njem zaprte. Tudi po Krasu so morali plugi pred vlaki sneg na stran metati, da je bilo mogoče naprej priti.

* (Angleški vremeo-prerok) James Pudley pravi, da bode leto 1873 najrodovitnejše v tem stoletji. Žita bode obilo, vino tako dobro, kakor l. 1834. On hoče to vednostno dokazati iz tega, da so ekvinokcionalni viharji novembra in decembra zimognali čez naš kontinent, da tedaj ne bode

mraza in že koncem februarja drevje cvesti začelo. Bodemo videali, pa preroki niso nezmožljivi.

* (J a p a n e z i) iščejo ministra za nauk, ker dosedaj še niso imeli posebnega ministerstva za to stroko državnih opravil. Ako po vsem Japanskem in tudi po vsem Kitajskem ne najdejo sposobnega moža; naj pride k nam. Imamo jih na ponudbo izvrstnih pedagogov, katere bi prav lahko pogrešali. Še potne stroške jim rade volje plačamo.

Narodno-gospodarske stvari.

Š p a r g e l j.

(Spisal E. Metz.)

Med vsemi kulturami se špargelj naj bolj splača, ker se vselej lahko in po visoki ceni proda in se ne skazi, ako tudi porezan več dni leži ali se v oddaljena mesta pošilje. En oral zemlje s špargljem zasajen daje na leto 600 gold. čistega doneska. Špargelj nij zbirčen, kar se lege in zemlje tiče, vendar več rodi na težki, nego na lehkni zemlji in ljubi malo proti jugu nagneno lego. Zemlja za špargelj se mora dobro pripravljati, vendar ne tako globoko, kakor se je dozdaj delalo. Zadostuje, da se na globočino dveh čevljev prekoplje (prerovta). Poprej je bila navada, 3 do 4 čevlje globoke jame kopati, jih do 2' s trohnenimi treskami, žagalnico itd. napolniti. Tako pripravljanje zemlje visoko stane in vendar rastlini nič ne koristi. Kajti špargelj svoje korenine le bolj površno razprostira, tedaj svoj redilni sok iz površne zemlje dobiva in ne iz globočine. Zato se naj zemlja samo na 2' globoko prekoplje.

Potem se napravljajo luknje, po 2' saksebi, vsaka 15 colov povprek in 1 1/2 čevlja globoka. V te luknje pride strohnel gnoj, 1/2 čevlja visoko; ta se potepta in se najnga 1' visoko dene prst, na katero se špargelj sadi. Korenince se lepo na vse strani uravnajo in 3 cole visoko z dobro živo perstjo pokrijo. Še le v prihodnjem letu se luknje napolnijo in sicer z nekoliko gnojem in prstjo. V 1. in 2. letu se smejo najmočnejše kali porezati, pa ne preobilno, da vsa rastlina ne oslabi.

Na vrtilih pa se mora drugače ravnati, da je dobiček večji. Na prerovtani zemlji se delajo jarki ali jame 3 čevlje saksebi 1 1/2 čevelj globoki in 1 1/2 do 2 čevlja široki; napolnijo se do 1/3 s trohnelim gnojem, na katerega pride malo žive prsti. V te jarke se sade dve vrsti špargljev tako, da so vrste 1/4 čevlja saksebi; potem se pokrijo 3 do 4 cole visoko s prstjo. V 2. letu se jarki napolne in dobro gnoje. V 3. letu pa se med vrstami izkopa 1/2 čevlja globok jarek, prst okolo špargljev se po, rej zraha in gnoji in se nanj namreč prst iz jarkov, tako da so špargljeve grede sedaj više.

Za obdelovanje špargljevih gredic služe videci bolje od navadnih motik, ker se po teh korenine preveč poškodujejo. Da špargelj obilno rodi, treba vsako leto dobro gnojiti, gredice večkrat opleti in na to paziti, da je nad koreninami vselej najmanjše za 1 čevelj prsti. V mesecih juli in avgust se naj z gnojnico polijó, pa samo v oblačnem, mokrem vremenu.

Porežejo naj se samo močnejše kali, slabejše pa naj ostanejo in rastejo, ker se tako okrepa cela rastlina. Kakor hitro se prikaže glavica nad zemljo, naj se prst okolo šparglja ostrga in se špargelj z dolgim nožem (tako zvanim špargeljskim nožem) v dol-

gosti 9 do 10 colov pod zemljo poreže. Taki šparglji so posebno okusni. Tukaj pri nas je navada, da puste šparglje rasti 5 do 6 colov nad zemljo, jih pokrivajo s posebnimi lonci. Ta navada naj se opusti, ker špargelj nikoli nij tako okusen in celo grenjak postane, če raste visoko nad zemljo. Špargelj se ne sme dalje, kakor od početka pomladi do sredi junija rezati. Po končani rezi se naj gredice po leti in do jeseni večkrat prekopajo. Jeseni se zemlja dobro gnoji. Za sajenje je najbolj jemati 2letne sadeže. Naj rodovitnejša plemena so: angleški, nemški, erfurtski in zgodnji argenteulski špargelj.

— Nova delniška postava je v načrtu dodelana. Vladni komisarji odslej ne bodo imeli toliko pravic, kakor dosihmal. Oni bodo samo imeli opraviti z nadzorovanjem blagajničnih nakaznic itd., v napravljanju bilance pa se ne bodo smeli vtikati. Sploh se ves načrt naslanja na trgovinsko postavo.

— Magjarsko državno posojilo je na londonski borski fiasško naredilo, ker se je samo 12 milj. gold. nanjo podpisalo. To jasno kaže, koliko kredita ima ogerska država na denarnem trgu in tedaj tudi v vnanji politiki. In vendar si Magjari domišlujejo, da vsa Evropa gleda samo na njih in se suče, kakor bi oni radi zaukazali.

Listnica opravištva. G. dr. F. R. . . . v Ip . . . Vaš inserat velja 2 gld. 58 kr.

Dunajska borsa 6. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	80	"
1860 drž. posojilo	103	75	"
London	108	90	"
Kreditne akcije	333	25	"
Akcije narodne banke	970	—	"
Napol.	8	67 1/2	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	107	75	"

Eden trezen v slovenskem in nemškem jeziku popolnem izurjen

pisar

dobi takoj službo pri odvetniku.

Dr. Guido Srebre

(25—2)

v Brežicah (Rann).

Dr. Ferdo Rojic,

zdravnik v Ipavi, (40—2)

ne stanuje več v Fluksovi hiši, temoč v tej nasproti stoječi hiši gosp. Švarc.

brez zdravila

Na prsih in plučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašeni slučajih radikalno ozdravljajo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pismeno več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—42) brez zdravila

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi ženski lasje; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—7)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. št. 30 v Ljubljani.

Do sedaj nepreseženo!

Ces. in kralj.

pravo

izključ. privileg.

očiščeno

olje iz ribje masti

od

Viljema Maager-ja na Dunaji.

Od prvih medicinskih avtoritet preiskano, priporočeno in zapisano kot najčistejše, najboljšo, najnaravnejšo in priznato nauspešniše zdravilo za **bolezni v prsih in plučah**, za škrofule, lišaj, gnojne bolečine, izpustke na koži, otekale bezgalke, slabotnost itd. se dobi pravo — steklenica à 1 gld. — ali v moj fabriški zalogi: Dunaj, Bäckerstrasse Nr. 12, ali v najbolj renomiranih lekarnah in specerijskih štacunah monarhije, tako med drugimi pri teh-le firmah: **Maribor:** J. D. Bankalarijeva vdova, A. W. König, lekar; **Gradec:** Ertl & Krepesch, D. Sigmund, M. Seiner, F. X. Seeger, trgovci, V. Grablowitz, lekar; **Celje:** F. Janesch, trg.; **Judenburg:** J. Postl, trg.; **Celovec:** Dr. P. Hauser-jevi dediči, A. Beinitz, F. Erwein, lek.; **Ljubljana:** Eggenbergerjeva vdova, Ot. Schenk, lek. P. Lassnik, M. Golob, trg.; **Ptuj:** G. Karagyena, A. E. Reithammer. (199—8)

Tujci.

5. febr.

Pri **Elefantu:** Stojan iz Otoka. — Fortuna iz Planine. — Balagič iz Glicina (?) — Modlicia iz Trsta. — Vitez pl. Plapart iz Celovca. — Rosenberg iz Verone. — Guler iz Kropce. — Lengl.

Pri **Maliču:** Mehl iz Gradca. — Berta iz Dunaja. — Dehms iz Lipskega. — Hübner — Reichenburg. — Bogač iz Dunaja. — Zore iz Gradca. Eger iz Ljubljane. — Groih, Nagim iz Loka.

Epileptičen krč ali božjast

zdravi pismeno poseben zdravnik za božjast **Dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.** (255—12)

Pričujoče ima čez tisoč bolnikov v ozdravljenji.